

**ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนา
คุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

THE NECESSITY OF DEVELOPING CLASSROOM-BASED INTERNAL SUPERVISION TO
DEVELOP LEARNER QUALITY IN THE DIGITAL AGE OF THE EXPANDED EDUCATIONAL
OPPORTUNITY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA IN THE NORTHEAST

เยาวภา กล้าขยัน^{1*} เพ็ญนภา สุขเสริม² ปณิธาน วรณวัลย์³

Yaowapa Klakayan¹ Pennapa Sukserm² Panithan Wannawan³

¹⁻²คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

¹⁻²Faculty of Education, School of Program in Administration, Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand

³สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม

³School of Program in Educational Administration, Sripatum University, Thailand

*Corresponding author e-mail: yaowapa248a@gmail.com

(Received: 17 July 2025, Revised: 18 August 2025, Accepted: 8 September 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัล ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 442 คน โดยมาจากวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 มีอำนาจจำแนกของสภาพที่พึงประสงค์ตั้งแต่ .448 -.938 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.994 ส่วนสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .359 -.941 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.991 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการพัฒนการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาพรวมมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.31 เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศและ3)การเก็บข้อมูลในห้องเรียน

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น; การนิเทศภายใน; ห้องเรียนเป็นฐาน; ยุคดิจิทัล; โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ABSTRACT

The objective of this research was to study the current conditions, desired conditions, and the needs for developing an internal supervision model using classroom-based approaches to enhance student quality in the digital era among opportunity expansion schools under the jurisdiction of the Office of Primary Educational Service Area in the Northeastern region of Thailand. The sample consisted of 442 school administrators and teachers, selected through stratified random sampling. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire. The content validity of the instrument ranged from 0.80 to 1.00. The discrimination power for the desired condition ranged from .448 to .938, with a reliability coefficient of 0.994. For the current condition, the discrimination power ranged from .359 to .941, with a reliability coefficient of 0.991. The statistics used for data analysis included mean, standard deviation, and Modified Priority Needs Index (PNI modified). The research findings revealed that the overall priority needs index for developing an internal supervision model using classroom-based approaches to enhance student quality in the digital era was 0.31. The areas of need were ranked from highest to lowest as follows; 1) Supervision planning 2) Development of supervision media, tools, and 3) classroom data collection.

Keywords: Necessary needs; internal supervision; classroom based; digital age; expanded educational opportunity schools

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 โลกได้เผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาในทุกระดับอย่างลึกซึ้ง รูปแบบการเรียนรู้เปลี่ยนจากการเรียนเฉพาะในห้องเรียนไปสู่การเรียนรู้ทุกที่ทุกเวลาโดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญ (Chai et al., 2020) ส่งผลให้สถานศึกษาต้องปรับตัวทั้งในด้านโครงสร้างการเรียนรู้ การบริหารจัดการ และบทบาทของครู เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัล (พะเยาว์ ยินดีสุข และพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2563) การเปลี่ยนผ่านนี้ไม่เพียงเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงในระดับห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการบริหารจัดการในระดับระบบ ซึ่งต้องมีความยืดหยุ่นและสามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันท่วงที โดยเฉพาะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องแสดงภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มีวิสัยทัศน์ทางดิจิทัล และสามารถบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (สุปรีดา โกษาแสง, 2565) ทั้งยังต้องมีบทบาทในการสนับสนุนครูให้สามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมั่นใจและยั่งยืน ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงมิใช่เพียงการนำเทคโนโลยีมาใช้เท่านั้น หากแต่

หมายถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบที่ครอบคลุมทั้งนโยบาย โครงสร้างองค์กร และวัฒนธรรมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการศึกษารูปแบบใหม่ที่กำลังเกิดขึ้น

สถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นกลไกหลักที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สามารถขับเคลื่อนการเรียนรู้ให้เกิดความสอดคล้องกับบริบทของยุคดิจิทัล (Fullan & Kirtman, 2019) การบริหารสถานศึกษายุคใหม่จึงไม่สามารถยึดติดกับแนวทางเดิมที่เน้นการควบคุมหรือการบริหารงานประจำ แต่จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมและวิสัยทัศน์ที่สามารถมองการณ์ไกล มองเห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง และปรับตัวได้อย่างยืดหยุ่น ในขณะเดียวกัน โรงเรียนต้องทำหน้าที่สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สนับสนุนให้ครูสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีอิสระในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความหลากหลายของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (นิศารัตน์ ชื่นใจ และกาญจน์ เรืองมนตรี, 2564) ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดสรรทรัพยากรดิจิทัล สนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครู และสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ร่วมกันภายในองค์กรการศึกษา นอกจากนี้ ยังมีความคาดหวังจากภาคสังคม ผู้ปกครอง และชุมชนให้สถานศึกษาสามารถยกระดับคุณภาพของผู้เรียนผ่านบทบาทของครูที่มีสมรรถนะสูงในการใช้เทคโนโลยีและออกแบบการเรียนรู้ใหม่ ๆ ซึ่งถือเป็นหัวใจของการเปลี่ยนผ่านการศึกษาสู่ยุคดิจิทัลอย่างแท้จริง (สุรีย์พร กาญจนารักษ์, 2565) การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญหลากหลายด้านที่ทำหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนการเรียนรู้ของครูและนักเรียนให้สามารถปรับตัวเข้าสู่โลกยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หนึ่งในกลไกสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล คือ การนิเทศภายใน โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน (Classroom-Based Internal Supervision) ซึ่งเป็นแนวทางการนิเทศที่เน้นบริบทจริงของการเรียนรู้ในห้องเรียน โดยมุ่งหวังให้กระบวนการนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู ไม่ใช่เพียงการควบคุมหรือตรวจสอบ แต่เป็นการสร้างพื้นที่แห่งการพัฒนาอย่างมีเป้าหมายและยั่งยืน ผู้บริหารทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) มากกว่าผู้สั่งการ (directive leader) ส่งเสริมให้เกิดการสื่อสารสองทาง การสะท้อนคิด และการปรับปรุงการสอนจากบริบทจริงในชั้นเรียน (Acheson & Gall, 2003) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและรูปแบบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล ซึ่งจากการสังเคราะห์งานวิจัยของ อนุพงษ์ ตาบสกุล (2565), ศศิพิมพ์ ชุมทอง (2567) และ Acheson & Gall (2003) พบว่า การนิเทศลักษณะนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 ประการ ได้แก่ซึ่งได้องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ 2) การวางแผนการนิเทศ 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือ นิเทศ 4) การปฏิบัติ การนิเทศ และ 5) การประเมินผลและรายงานผล การนิเทศในลักษณะนี้ช่วยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่ครูและผู้บริหารร่วมมือกันอย่างเป็นระบบ เสริมสร้างความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ และเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้กับการประเมินเพื่อพัฒนาอย่างแท้จริง ซึ่ง

สอดคล้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ขณะเดียวกัน เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลไม่ใช่เพียงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในห้องเรียนเท่านั้น แต่คือการยกระดับ คุณภาพผู้เรียน ให้สามารถเผชิญและปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนในยุคดิจิทัลต้องมีทักษะที่หลากหลายตามแนวคิดของไฟฟูร์ย สีนลาร์ตัน (2562) Beetham H. & Sharpe, R., (2013) และ UNESCO (2018) ซึ่งประกอบด้วย 1) การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และการแก้ปัญหา 2) ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 3) การเรียนรู้ด้วยตนเองและพัฒนาตน 4) การสื่อสารและการทำงานร่วมกัน และ 5) การเรียนรู้ด้วยตนเองและพัฒนาตน แนวคิดเหล่านี้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมสมรรถนะอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียนขยายโอกาสในพื้นที่ชนบท ที่ต้องการแนวทางการพัฒนาเชิงระบบที่สามารถขับเคลื่อนผู้เรียนให้มีคุณภาพทั้งในด้านวิชาการและทักษะชีวิต อย่างไรก็ตาม งานวิจัยจำนวนมากยังขาดการบูรณาการระหว่างกระบวนการนิเทศภายในกับแนวคิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในภาพรวม จึงเกิดคำถามเชิงวิจัยว่า ปัจจัยใดหรือองค์ประกอบใดของการนิเทศภายในที่มีความสัมพันธ์ต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในบริบทของยุคดิจิทัล (Selwyn, 2022) ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้จะสามารถนำไปใช้เพื่อกำหนดนโยบายหรือพัฒนารูปแบบการบริหารที่มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในประเทศไทยได้อย่างเป็นรูปธรรม

โรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาสในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบทที่ห่างไกลจากศูนย์กลางเมือง ส่งผลให้ประสบกับข้อจำกัดหลายประการ ทั้งด้านงบประมาณ บุคลากรทางการศึกษา และโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะการเข้าถึงทรัพยากรดิจิทัล เช่น อุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และสื่อการเรียนรู้สมัยใหม่ ซึ่งยังมีความเหลื่อมล้ำอย่างชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนในเขตเมือง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) แม้ว่ารัฐจะมีนโยบายสนับสนุนด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและส่งเสริมทักษะดิจิทัลให้ครอบคลุมทั่วประเทศ แต่การดำเนินการในระดับพื้นที่ยังคงเผชิญกับข้อจำกัดทางปฏิบัติ โดยเฉพาะในกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนชนบท ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนกลุ่มนี้ต้องปรับตัวภายใต้ข้อจำกัดดังกล่าว ทั้งในด้านการบริหารจัดการอุปกรณ์ที่มีอยู่อย่างจำกัด การวางแผนการใช้งานเทคโนโลยีที่ไม่ต่อเนื่อง ตลอดจนการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลที่ยังไม่ทั่วถึง ซึ่งทำให้การเปลี่ยนผ่านสู่การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลดำเนินไปได้ช้าและไม่เท่าเทียม ดังนั้น การวิจัยที่ลงลึกในบริบทเฉพาะของโรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาสในพื้นที่ชนบทจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงสำหรับการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และความต้องการของชุมชนแนวคิดการศึกษาเชิงพื้นที่ฐาน (Place-Based Education) จึงถูกเสนอให้เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนในพื้นที่ชนบท โดยเน้นการออกแบบแนวทางการบริหารและการจัดการเรียนรู้ที่ยึดโยงกับบริบทเฉพาะถิ่น ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาทางการศึกษามีความยั่งยืนและสามารถตอบโจทย์ปัญหาพื้นที่ได้จริง (ศิริพร สุขอารมย์,

2565) หากสามารถพัฒนาแนวทางการบริหารที่เหมาะสมกับกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสได้ ก็จะเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในภูมิภาคชนบทได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง

แม้ว่าจะมีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ทั้งในระดับ ประเทศหรือในกลุ่มโรงเรียนทั่วไป แต่ยังขาดงานวิจัยที่ศึกษาลงลึกถึงระดับองค์ประกอบอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาสในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะด้านภูมิศาสตร์ที่กระจายตัวในพื้นที่ห่างไกล เศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียนที่ยังไม่มั่นคง และข้อจำกัดเชิงทรัพยากรทางการศึกษาที่แตกต่างจากโรงเรียนในเขตเมืองหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ (ฐิติรัตน์ วงษ์สื่อเกียรติ, 2565) โรงเรียนในกลุ่มนี้มักต้องเผชิญกับความท้าทายหลายประการในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้สามารถรองรับการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการขาดแคลนผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล การขาดระบบส่งเสริมการพัฒนาครู และข้อจำกัดในการจัดสรรทรัพยากรเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้วยเหตุนี้ ความจำเป็นในการวิจัยจึงอยู่ที่การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาเชิงระบบที่สามารถส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทเฉพาะของโรงเรียนขยายโอกาสในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Avidov-Ungar & Forkosh-Baruch, 2021) การวิจัยลักษณะนี้จะช่วยเติมเต็มช่องว่างทางวิชาการที่ยังขาดอยู่ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถประยุกต์ใช้กับการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ชนบทหรือพื้นที่ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันได้อย่างมีทิศทาง ยิ่งไปกว่านั้น ผลการวิจัยยังสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบในการกำหนดนโยบายหรือแนวทางการบริหารการศึกษาในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคปัจจุบันที่เน้นความยืดหยุ่น ความคิดสร้างสรรค์ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ (Hallinger & Bryant, 2020)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัล ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อจะส่งผลให้เกิดการช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู เป็นแนวทางให้สถานศึกษาหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปพัฒนาด้านการนิเทศการสอนให้บรรลุประสิทธิผลและเป็นรูปธรรมในการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัล ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 26,551 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 442 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Yamane (1967) เป็นตารางที่ใช้หาขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร โดยคาดว่าสัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 และระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนไม่เกิน $\pm 5\%$

2. ขอบเขตการวิจัย

2.1 ด้านเนื้อหา ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ซึ่งสรุปได้ดังนี้ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 1) แนวคิดการพัฒนารูปแบบ 2) การวิจัยและพัฒนา 3) หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศภายใน 4) การนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน 5) คุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัล

2.2 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ ภาคเรียนที่ 2/2567 (พฤศจิกายน - มีนาคม)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัล ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบบลิเคิร์ต (Likert Scale Type)

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน

3.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัล ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.2.2 กำหนดสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัล ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.2.3 สร้างข้อคำถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัล ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.2.4 นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัล ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้านความสอดคล้อง ครอบคลุม และความครบถ้วนของรายการในสิ่งที่ต้องการวัด โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน

3.2.5 นำผลการตรวจสอบตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (IOC: Index of Item Objective Congruence) และพิจารณาเลือกรายการที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ทั้งนี้มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 มีอำนาจจำแนกของสภาพที่พึงประสงค์ตั้งแต่ .448 -.938 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.994 ส่วนสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .359 -.941 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.991

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยคำนวณหา ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 121) และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง

ผลการวิจัย

สภาพปัจจุบันการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปน้อยสุด ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมของผู้เรียน 2) การสะท้อนผลร่วมกัน และ 3) การติดตามผลและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปน้อยสุด ดังนี้ 1)การวางแผนการนิเทศ 2)การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ และ 3) การเก็บข้อมูลในห้องเรียน ตามลำดับ ดังผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ การนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัล ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

องค์ประกอบการนิเทศภายใน โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การวางแผนการนิเทศ	3.16	0.86	ปานกลาง	4.29	0.57	มาก
2. การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ	3.20	0.79	ปานกลาง	4.23	0.57	มาก
3. การเก็บข้อมูลในห้องเรียน	3.19	0.68	ปานกลาง	4.21	0.51	มาก
4. การสะท้อนผลร่วมกัน	3.21	0.77	ปานกลาง	4.18	0.60	มาก
5. การให้ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนา	3.19	0.76	ปานกลาง	4.16	0.63	มาก
6. การมีส่วนร่วมของผู้เรียน	3.23	0.76	ปานกลาง	4.17	0.59	มาก
7. การติดตามผลและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.21	0.79	ปานกลาง	4.19	0.59	มาก
ภาพรวม	3.20	0.70	ปานกลาง	4.20	0.53	มาก

2. ความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการพัฒนากการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาพรวมมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.31 เรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศและ 3) การเก็บข้อมูลในห้องเรียน ตามลำดับ ดังผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการพัฒนากการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

องค์ประกอบการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน	$PNI_{modified}$	อันดับ
1. การวางแผนการนิเทศ	0.36	1
2. การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ	0.32	2
3. การเก็บข้อมูลในห้องเรียน	0.32	2
4. การสะท้อนผลร่วมกัน	0.30	4

องค์ประกอบการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน	PNI _{modified}	อันดับ
5. การให้ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนา	0.31	3
6. การมีส่วนร่วมของผู้เรียน	0.29	5
7. การติดตามผลและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	0.31	3
ภาพรวม	0.31	-

อภิปรายผล

1. **สภาพปัจจุบันการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปน้อยสุด ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมของผู้เรียน 2) การสะท้อนผลร่วมกัน และ 3) การติดตามผลและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการนิเทศ มีการสะท้อนผลการนิเทศร่วมกับครูผู้สอน มีการติดตามผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ กัมพล ชันทะวงษ์ (2565) มีผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก โดยด้านนิเทศการศึกษามีค่าสูงสุด และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมีค่าน้อยที่สุด ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความต้องการจำเป็นสูงสุดด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี รูปแบบที่พัฒนาขึ้นผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสม สอดคล้อง เป็นประโยชน์ และเป็นไปได้ การทดลองใช้พบว่า ครูสามารถนำข้อเสนอแนะจากการนิเทศไปปรับปรุงการเรียนรู้ได้ดีขึ้น และมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น ขณะที่ผู้บริหารและคณะนิเทศสามารถดำเนินการนิเทศได้อย่างเข้าใจ ครูมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด การประเมินรูปแบบโดยรวมพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในด้วยเทคนิคการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิดมีคุณภาพในระดับมากที่สุด ทั้งด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ กัญญา ยุคติชาติ (2564) พบว่าการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่ดำเนินการได้ดี ได้แก่ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัตินิเทศ การศึกษาสภาพปัจจุบัน การประเมินและรายงานผล และการสร้างเครื่องมือนิเทศ แนวทางการพัฒนามี 5 แนวทางสำคัญ ได้แก่ 1) การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนพัฒนาตนเอง และดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน 2) การจัดทำคู่มือการนิเทศภายใน และการใช้เทคนิคประเมินความเสี่ยง 3) การประชุมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ และการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร 4) การเลือกผู้นิเทศที่มีความเชี่ยวชาญ และมีจิตวิญญาณของความเป็นกัลยาณมิตร และ 5) การจัดศึกษาดูงานและการประเมินความพึงพอใจของครูต่อกระบวนการนิเทศ งานวิจัยนี้เสนอแนวทางที่สามารถนำไปใช้พัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของครู การวางแผนอย่างเป็นระบบ และการนิเทศที่เป็นมิตรและต่อเนื่อง

2. สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดไปน้อยสุด ดังนี้ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ และ 3) การเก็บข้อมูลในห้องเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องมาจากการนิเทศภายในควรมีการวางแผน มีการสร้างปฏิทินการนิเทศ มีห้องเรียนเป็นศูนย์กลาง การนิเทศ เน้นพฤติกรรมการสอนจริงในห้องเรียน ใช้การสังเกต การสะท้อนผล และข้อมูลจากการเรียนรู้ของนักเรียนมาเป็นหลักครุตระหนักว่าการนิเทศคือการร่วมกันพัฒนา “การสอนที่มีผลต่อผู้เรียน” นิเทศตามแผน มีเป้าหมายตรงกับนโยบายหรือจุดเน้นของโรงเรียน มีการเก็บข้อมูล สรุปผล และสะท้อนผลเป็นระบบการนิเทศมีความต่อเนื่อง ไม่ใช่เพียงกิจกรรมเฉพาะช่วง ครูมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจากการสอนจริงใช้ผลจากห้องเรียนมาพัฒนาแนวทางการสอนร่วมกัน ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และเลือกใช้เครื่องมือให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการนิเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุพงษ์ ตาบสกุล (2566) ได้ทำการศึกษา แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนบ้านคาวีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร พบว่า 1. การดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนบ้านคาวีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิต จากมากไปน้อย ได้ดังนี้ 1) ด้านการปฏิบัติการนิเทศ 2) ด้านการวางแผนการนิเทศ 3) ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ 4) ด้านการประเมินผลและรายงานผล 5) ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ 2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนโรงเรียน บ้านคาวีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร 1) สนับสนุน ส่งเสริมให้คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนรวบรวมปัญหาการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างจริงจังและเป็นระบบ 2) สนับสนุน ส่งเสริมให้คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนนำเอานโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มาเป็นแนวทางในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน 3) กำหนดให้จัดทำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อให้เข้าใจถึงขอบข่ายของการนิเทศภายในโรงเรียน 4) สนับสนุน ส่งเสริมให้คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนได้พัฒนาความรู้เกี่ยวกับการสร้างสื่อและเครื่องมือต่าง ๆ 5) กำหนดให้มีการทดลองใช้สื่อและเครื่องมือนิเทศ ประเมินผลการใช้สื่อและเครื่องมือการนิเทศเพื่อหาข้อบกพร่อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องก่อนนำเครื่องมือไปใช้ปฏิบัติการนิเทศ 6) กำหนดให้มีการนิเทศภายในอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง 7) ให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศว่าการดำเนินงานนิเทศภายในที่ผ่านมาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ 8) ประชุมครูและบุคลากร เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงานนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการนิเทศในครั้งต่อไป

3. ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาพรวมมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.31 เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศและ 3) การเก็บข้อมูลในห้องเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากการวางแผนการนิเทศ การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ เป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้พัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเกิดการพัฒนาย่างสูงสุดและเป็นประโยชน์ที่จะช่วยให้การจัดการเรียน

การสอนของครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในยุคดิจิทัล สอดคล้องกับ งานวิจัยของ พงษ์พัชรินทร์ พุฒวนะ (2564) ได้ทำการศึกษาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในยุคดิจิทัล โดยเน้นถึงการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน การวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ทำให้การจัดการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมและรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม ผู้สอนควรพัฒนาทักษะและบทบาทของตนเองให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและตลอดชีวิต การจัดการเรียนรู้ควรยึดหลัก "โลกคือห้องเรียน" และให้ความสำคัญกับการรู้เท่าทันดิจิทัลของผู้เรียน ประเด็นสำคัญในงานวิจัย 1) ผลกระทบของเทคโนโลยีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตได้ทันที ส่งผลให้มีแนวโน้มเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น โดยใช้สื่อดิจิทัลและแพลตฟอร์มออนไลน์เป็นเครื่องมือหลัก 2) บทบาทของครูในยุคดิจิทัล ครูควรเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกและที่ปรึกษา พร้อมพัฒนาทักษะในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยี เช่น การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) และการใช้ระบบ LMS 3) แนวทางในการพัฒนาผู้เรียนเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พัฒนาทักษะดิจิทัลและการรู้เท่าทันสื่อ รวมถึงปลูกฝังนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ 4) บทสรุปและข้อเสนอแนะผู้สอนควรสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เปิดกว้างและส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน ขณะที่สถานศึกษาควรจัดเตรียมทรัพยากรเทคโนโลยีให้พร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Walid et, al. (2024) ได้ทำการศึกษาการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล การวิจัยครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของการนิเทศที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคแห่งความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยี 2) ระบุปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการนิเทศ และ 3) เสนอแนวทางหรือกลยุทธ์การนิเทศที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบททางการศึกษาในโลกยุคใหม่ ผลการวิจัยพบว่า 1) การนิเทศที่มีประสิทธิภาพมีส่วนสำคัญในการเพิ่มพูนความสามารถของครู ในการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนการสอน 2) ความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสถานศึกษา (ครู – ผู้บริหาร – ผู้นิเทศ) ช่วยส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เน้นนวัตกรรม และ 3) การนิเทศแบบ ยืดหยุ่นและเปิดกว้าง มีแนวโน้มตอบสนองต่อความต้องการของครูในยุคที่เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. การนำผลการวิจัยไปใช้

1) การส่งเสริมบรรยากาศทางการเรียนการสอนมีความต้องการจำเป็นสูงสุด ผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรจัดทำแผนพัฒนาเชิงกลยุทธ์เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ โดยจัดสรรงบประมาณสำหรับการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกทางการเรียน พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูเกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศเชิงบวกในชั้นเรียนที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความกระตือรือร้นของผู้เรียน

2) การจัดการหลักสูตรและการสอน มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นอันดับที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารด้านการบริหารหลักสูตร โดยเน้นการพัฒนาทักษะการออกแบบหลักสูตรที่บูรณาการมาตรฐานสากลและบริบทท้องถิ่น พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนที่มีประสิทธิภาพ

2. การวิจัยครั้งต่อไป

1) การส่งเสริมบรรยากาศทางการเรียนการสอนมีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ควรมีการวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อศึกษาทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมถึงการพัฒนาและทดลองใช้รูปแบบการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในประเทศไทย

2) สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนารูปแบบการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างโมเดลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยศึกษาเปรียบเทียบแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ประสบความสำเร็จทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารที่ตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นอย่างเป็นรูปธรรม

องค์ความรู้ใหม่

จากข้อค้นพบจากการวิจัย คือสภาพปัจจุบันการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่ายังมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในยุคดิจิทัลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา การนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนจะช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา สามารถแนะนำสนับสนุน ช่วยเหลือให้ครูจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพครูสามารถเปลี่ยนแปลงการสอนไปในทางที่ดีขึ้นส่งผลต่อผู้เรียนให้มีศักยภาพ นำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนมีกระบวนการลำดับขั้นนิเทศที่เป็นขั้นตอนอย่างชัดเจนการนิเทศการศึกษาเป็นการเพิ่มศักยภาพต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนตามปฏิทินการทำงานที่กำหนดไว้การนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กัมพล ชันทะวงษ์. (2565). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในด้วยเทคนิคการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กำชัย ยุกติชาติ. (2564). การดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแกประชาชนูปทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฐิติรัตน์ วงษ์ล้อเกียรติ. (2565). รูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่ชนบท: แนวทางพัฒนาในบริบทพื้นที่. วารสารการบริหารและพัฒนาการศึกษา, 17(2), 77-90.
- นิสาร์ตน์ ชื่นใจ, และ กาญจน์ เรืองมนตรี. (2564). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีของครูในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 15(1), 85-98.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2549). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9 แก้ไขเพิ่มเติม). สุวีริยาสาส์น.
- พเยาว์ ยินดีสุข, และ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2563). การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของครูในศตวรรษที่ 21. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 21(3), 45-58.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2562). หลักคิด: การจัดการหลักสูตรและการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 5). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงษ์พัชรินทร์ พุฒินะ. (2564). รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล. วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้และเทคโนโลยี, 1(2), 1-12.
- ศิริพร สุขอารมย์. (2565). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้พื้นที่เป็นฐานในโรงเรียนชนบท. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม, 18(1), 99-115.
- ศศิพิมพ์ ชุมทอง. (2567). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). รายงานการศึกษาความเหลื่อมล้ำด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล. สกศ.
- สุปริดา โกษาแสง. (2565). แนวทางการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 15(2), 122-137.
- สุรีย์พร กาญจนารักษ์. (2565). การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล. วารสารวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 24(2), 55-70.

อนุพงษ์ ตาบสกุล. (2565). *แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนบ้านควายวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.*

Acheson, K. A., & Gall, M. D. (2003). *Clinical supervision and teacher development: Preservice and inservice applications* (5th ed.). Allyn & Bacon.

Avidov-Ungar, O., & Forkosh-Baruch, A. (2021). Leadership for promoting digital learning: Lessons from a COVID-19 induced crisis. *Educational Management Administration & Leadership*, 49(4), 554–567.

Beetham, H., & Sharpe, R. (Eds.). (2013). *Rethinking pedagogy for a digital age: Designing for 21st century learning* (2nd ed.). Routledge.

Fullan, M., & Kirtman, L. (2019). *Coherence for educators: A toolkit for school and district leaders*. Corwin Press.

Hallinger, P., & Bryant, D. A. (2020). Mapping the terrain of educational leadership and management in East Asia: A systematic review of research, 1995- 2018. *Educational Management Administration & Leadership*, 48(2), 219–239.

Selwyn, N. (2022). *Should robots replace teachers? AI and the future of education*. Polity Press.

UNESCO. (2018). *Global education monitoring report 2018: Gender review: Meeting our commitments to gender equality in education*. UNESCO Publishing.

Walid, M., Hartanto, W., & Rahmawati, N. (2024). *The effect of effective supervision on improving the quality of education in the era of disruption*. *International Journal of Multidisciplinary Innovation*, 2(1), 35–44.